

Numerul 15.

Oradea-mare 13/25 aprilie 1897.

Anul XXXIII.

Essa duminica. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2 de an 4 fl., pe trei luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei.

Mesterul Manole.*

Dramă în 4 acte de Carmen Sylva.

Traducere de dnii Virgil Popescu și T. Duțu.

ACTUL I.

Scena 14.

MARIA-GIANETTA, apoi MANOLE.

GIANETTA.

Manole, ah! Manole, nu știu de e cu cale
Ca viu și eu să turbur odihna minții tale.
Dar, mi-e așa de frică, mi-e ciudă, mi-e urt!...
Zidarii 'n bătătură cumplit m'au ocărit
Amenințând cu pumnii.

MANOLE (pe gânduri.)

'Ce cați aci, Mario?

GIANETTA.

Copii dorm, târziu e!

MANOLE.

Me lasă pân' la dîo.

GIANETTA.

Te-ascut. — Și voui dispăre, cum clipele se scurg,
Cum cea din urmă rază a mândrului amurg
Apune după mîntii de colo. Dar, gîndește
Că-i noapte, și vâlceaua de ceață se 'nveleşce
Din norii ce s'aridică din Argeș. Și flori
De friguri ceața-aduce în revărsat de țori.

* De curînd s'a jucat pe scena Teatrului Național din București de o trupă germană sub conducerea dozoarei Agatha Bărsescu drama »Mesterul Manole» de Carmen Sylva. Piesa acum se traduce în românește. Drept specimen publicăm aceste două șeche. Red.

MANOLE.

Ciudați, așa-s flori de friguri ce me 'nghesă
Ca le prieșce noaptea și-a dimineții ceață.

GIANETTA.

Măhnit ești, și-oboseala o lași să te doboare;
Și adăncit în gânduri, ca para de vilvoare
Îți dogoresc obrazii.

MANOLE.

Tot nu s'a stins amorul

Din sufletu-ți?

GIANETTA.

Nu Pietro, și ați stăpân mi-i dorul!..
Mi-ești drag ca respirarea, c'al dragostei cuvînt.
Și c'al Siciliei mîndre îndrăgostit pămînt!

MANOLE.

De-i astfel?... cătă 'n giuru-ți, și piatra cea mai mare
Ca s'o ridici, Gianetta, te vei simți în stare,
Ridic-o și în tîmple puternic me 'zbeșce.

GIANETTA.

Manole, oh!...

MANOLE.

Or, gingaș, cu drag, îmi împleteșce
Pe după gât a tale mâni albe 'ncântătoare
Și, me sugrumă.

GIANETTA.

Pietro!... ce-i astă aiurare?!

MANOLE (cu ironie amară.)

Sînt un tâlhar, Gianetta, și tu m'ajuti să fur!...
Că banii pentru care zidarii ați te 'njur?...
Pe mîndrele-ți podoabe sînt cheltuiți, — se șcie!?
Și cînd se surpă zidul și crapă temelie,
Nu cei vădiți cu vină, pedeapsa-și iau; pi eu!...
Cu diavolii tovarăș. — D'acum nu Dumnețeu,
Ci iadul să-mi găsească și bani cît am nevoie. —

Mi-au dat prilej boerii să aflu că pe voe
Le-ar fi, părtaș cu dânsii să flu și eu când fură!

GIANETTA.

Din inima-mi țărână faci cu astă lovitură.

MANOLE.

Nu: dar, din piept o smulge cea inimă pustie
Și în moloș o svêrle; arunc-o 'n temelie.
Să se prefacă 'n piatră, în praf să se sfărâme.

GIANETTA.

Dar cine daru-ți mândru puté-va să-l defaime
Și să batjocorească pe Pietro?!

MANOLE.

Blestemat

Mi-e darul de maestru, și-s vecinic înfruntat,
Mai dulce mi-ar fi traiul d'aș fi un biet pietrar...
Nu mi-ar mai pune lumea talentul la cântar.

GIANETTA.

Hai să plecăm d'aicea, și lasă-i. — Mănăstirea
Să și-o clădească singuri.

MANOLE.

Aici imi e pierirea!

Legat de dorul ăsta eu sînt de a mea trufie,
De rêvna mea, ce-mi schimbă mândria 'n slugărie!

GIANETTA.

Ce-ți pasă de bârfeala mișeilor vrăjmași?

MANOLE.

Imi pasă, că dușmanul cu ochii lui pizmași
Pêtrunde 'n mintea noastră și a geniului vâlvoare
Abiă ca licărirea din candelă îi pare,
Și 'nvestit cu ranguri, setos de vrăjmășie,
Dușmanul ne desbracă d'a noastră fudulie.
Te du Gianetta scumpă și gândului me lasă,
Me lasă aiurării. — Faptura ta frumoasă,
Și inima ta blândă, catifelatu-ți ochiu,
Și glasul, ca murmurul isvorului; deochiu
Imi dau și mintea-mi ține în cea mai sfântă vrajă!...
Mai bine rămău singur! — Doar stelele de strajă
Să-mi fie, și aste pietre... Căci ele 'n țori de țio
Își uită ce vădută-au! — Tu, mi amintești Mario!

GIANETTA.

De mult știi că uitării-mi am dat ori-ce-amintire.

MANOLE.

Așă e, ai dreptate, tăcută ești din fire,
Și m'am purtat cu tine fieros — o știi prea bine!
Gianetto dragă, du-te. — Me rușinez de tine
Că n'am ucis pe Vodă, aci, când m'a 'nfruntat,
Și sângele-i la sfetnici să-l bé să le fi dat. —
Te du, a mea Gianettă! — Și mâne 'n țori cu drag
Dă-mi „bună dimineața” prietenește 'n prag,
Și ține-mi copilașul în brațe suridînd...
Și ce-mi aduse noaptea... să nu me 'ntrebi nici când!

GIANETTA (care plecase, întorcîndu-se.)

Iubitul meu Manole, ce vrei?

MANOLE.

Tot n'ai plecat?

GIANETTA.

Stăpâne, la poruncă! (Pleacă.)

MANOLE.

Biet suflet sbuciumat! —

GIANETTA (din fundul scenei.)

Creșusem că me strigă. — Ah! mintea-mi aiurează! —
Fu vuet din pământul ce chinuit oștează
C'asupră-i noapte neagră și ca de plumb se lasă. (Ese.)

Scena 15.

MANOLE, apoi BUSUIOC.

MANOLE (singur.)

Da, moartea ni-i scăparea. — În noapte 'ntunecoasă
Să te prefaci țărână, de chinuri mântuit!...
De ce să cați pierdării să scapi ce-i e ursit?...
De ce reshoiu să poarte titani scâlțați în zale
Cu viermi deprinși să 'ntine mândrețea cu-a lor bale?
Rêsboaie cu țărîna în care ne-om preface?!
Vreau să me sting 'nainte ca țioa, sfânta pace
Să-mi turbure! (Își scoate pumnalul; în giurul lui joacă lumina.)

(—) E hora strigoilor?... sînt duri

Din iad ce me 'nconjoară, din negrele văzduhuri? —
Da, voi sînteți, d'osândă eternă încărcați;
Voi, cari, când scade viaga sub greul ce-l purtați,
În mieș de noapte treceți al iadului hotar, —
Ca și ăst biet om ce jertfa p'al artelor altar
Destoinic nu-i s'o 'ndure, — și 'n moarte vré scăpare.

(Auzînd șgomot în fund.)

Dar ce s'aude acolo?... ce sunete bizare
Străbat adânce noapte!?... Și pași se deslușesc!...
Vrăjmașii care imi surpă ce țioa eu clădesc?!...
(Se repede 'n fund și scoate pe Busuioc, amenințîndu-l cu pumnalul.)

Ce cați tu noaptea aicea?... Cine ești?
Ce demon te trimite p'aici să rătăcești
Când iadul se deschide?...

BUSUIOC (în șoaptă.)

Stăpânul meu slăvit!

Me iartă, și d'oparte te rog dă ăst cuțit!
Mă e frică!... dă-l d'o parte!... Ia uite cum lucește!...
D'o parte dă-l, că p'eu-mi pe țastă se sburlește!

MANOLE.

Cine ești tu, ființă din iad?... și aici ce faci?

BUSUIOC.

Ah! biete-mi oițe, și miei mei săraci!
Știi dta, stăpâne! țiceai că grohăese!

MANOLE.

Ce!... joc îți bați de mine cu graiu copilăresc?

BUSUIOC.

Oh! nu stăpâne, is alții ce-și bat de mine joc!

MANOLE.

Ești tu strigoi de noapte, ești om, ești doditoc?
Nebun, timpit?... or numai în ciudă-mi te prefaci?

BUSUIOC.

Eu me prefac adesea c'aș fi mult mai dibaci,
De cum sînt, c'aș cunoașce și burneni de leac
Ca biata bunicuță! — Dă, ce gîndești?... Nu-s fleac!
(Vedînd luminile.)

Luminile! ia-uite, cum pîlpăe prin schele.
Le stinge! fie-ți milă! Mie frică reu de ele!

MANOLE.

Să stingi din al teu creier plîpînda licărire
Ce mintea țio dă prada la oarba rătăcire!

BUSUIOC.

Ești diavolu 'n ființă!...

MANOLE.

Ce bine-ar fi să fu!..

BUSUIOC.

Atunci, me duc, mai bine; și-aici te las pustiu!

MANOLE.

Ei, du-te.

BUSUIOC.

Dar, cea sută de bețe pe spinare?...

MANOLE.

O sută, Țici, de bețe? ... Ce aiurezi, îmi pare?

BUSUIOC.

Da, — pân' ce cucurigu nu cântă d'oiu plecă;
Că pân' atunci aicea stăpân ești dta!...

MANOLE.

Cine te-a pus aicea să stai!

BUSUIOC.

Cum, ai uitat?

Chiar dta, stăpâne!

MANOLE.

De ce te-aș fi legat

Eu, ca să stai aicea, nătâng și nătărău!

BUSUIOC.

Ca să păzesc, când zidul se surpă; așa Țeu!...

MANOLE.

De-aș ști, doar, pentru care urzire diavolească
Te au rănduit aicea să stai?

BUSUIOC.

Aveam să spui

Că...

MANOLE.

Ce?..

BUSUIOC.

Nu mai știu nici eu! — Stai, trebuiă ca lui
Să-i Țic, că...

MANOLE.

Și de seamă eră?...

BUSUIOC.

Foarte de seamă

MANOLE.

Și cui aveai a-i spune?

BUSUIOC.

Lui meșteru ce-l chiamă

Manole. — Păganu-ăla, cu Țină de femeie!

MANOLE.

Cum de nevasta-mi vorba aici v'a fost?

BUSUIOC.

Hm!

MANOLE.

Ce e?..

Băete-ți vino 'n fire!... Să-mi spui cine a îndrăsnit,
D'a mea nevastă-aicea... să-mi spui, cine a vorbit?
Gianetta mea iubită!... O! vreau să te păzesc
Ca pe o podobă sfântă, odor bisericesc!
Ocară-i pentru tine doar numele de-ți spunAști toți!... Și când la tine se uită, să-i răpun
Imi vine! Haide, spune cine a vorbit de ea?

BUSUIOC.

Un om, bărbat, stăpâne; bărbat pe legea mea!
Dar nu numai de asta am fost aci legat
Să stau?

MANOLE.

Pe copilul ăsta mișei l-au lăsat aci ca, laț, să cadă ea?

BUSUIOC.

Da! așa! să cadă.

(Zidul în arriere-scenă se prăbușește, cu un vuet lung
el fuge strigând):Sări sfântă Paraschivo! Și ângerii de pază!
Săriți! Și Prea Curata și Gheorghe cel prea sfânt! (Ese.)

MANOLE (cu foc.)

Surpați-ve!... țărina s'astupe ca 'n mormânt
Și gloria-mi, și cinstea-mi și rêvna-mi, fericirea,
Tot! Tot! Dar cu isbândă voui seversî clădirea
Chiar dacă tencuială să puiu va trebul
Tot sângele din mine! — D'aci nu m'oi clinti!
Pornesc resboiu cu soarta-mi, și de m'o ingenunchiă.
M'o dobori povara, bătut nu me voi da!...
Chiar dacă lumea întreagă s'a conjurat cu iadul
Protivnici să m'ingingă, cum mândru 'nfruntă bradul
Pe culmi al ernei viscol, așa i voi înfruntă!

BUSUIOC (întorcându-se 'ncetinel.)

Pst! Meștere, păgâne!

MANOLE.

Ce vrei?

BUSUIOC.

Ascultă 'ncoa!

He, mi-am adus aminte! (În taină cu importanță.)
Trebul să căutațiDe viu în temelie ceva să ingropați,
Ceva cu viață — ascultă — ce șcie să grăiască!

MANOLE.

Ales-a a ta limbă așa copilărească
Vrășmașul meu să-mi spuie această grozăvie?
Ce vrei să Țici; vorbește! O! nevinovăție.

BUSUIOC.

Ceva cu graiu și zidul atunci n'o să mai cadă.

MANOLE.

Te du și spune celor ce aici te au pus de pază,
Că umbrele lor zidul nu-l vor atinge poate
Decât de mâna-mi tare aci încătușate!

BUSUIOC.

Hm!

MANOLE.

Du-te! — În curând cocoșul va să cânte.
Strigoii nu mai umblă pământul să 'nspăimânte. —
Șovăitoru-mi suflet se prinde iar de viață,
Și mi-o zimbî Gianetta în Țori de dimineață!
Pumnalul doar de sânge rămâne tot setos!

BUSUIOC.

Ceva cu graiu, stăpâne!

MANOLE.

Zidi-vou bucuos
Chiar inima-mi fierbinte. Da, da! și a mea mândrie,
Și patima-mi, și rêvna-mi! Și dacă 'n temelie

Va trebui cu sîla să îngrop un om, doresc
Să pot sfida natura și neamul omenesc
Cu-a mea nebiruință, putere de voință
Vreau să zdrobesc în cale-mi tot ce m'amenință,
Me ține 'n loc! — Gîndirea-mi ca tava să țîșnească
Să îngroape tot ce avîntul ceré-va să-i oprească!

Patriarhi, mitropoliți, episcopi greci

în țările române și 'n deosebi la București.

I

Deschid înaintea danielor voastre vechiele Condice
ale Arhivelor, în cari stă încă adormită istoria
vie a trecutului nostru.

În bătrânele hrisoave ale Domnilor, în actele
de daniă, de vîndare și de cumpărătoare ale bo-
ierilor, în amănunțitele hotărnicii sau ocolnițe ale
moșierilor și 'n nenumăratele feluri de hîrtii autentice
ale Românilor din sutele XVI, XVII și XVIII, — istoria
Munteniei și a Moldovei de odinioară se 'nfățișează
cercetătorului sub o lumină atât de deosebită de pa-
lida lumină a Cronieilor, încât vezi cu totul altfel
viața română din vremurile de mai înainte.

Cu deosebire și, deci, ce privești, ce lupte, ce
scene elocinte și sugestive!

Cu ochii minții și ajutat de documente, asști la
toate aceste drame și peripeții istorice, nu ca un spec-
tator nepăsător și rece, ci ca un actor plin de patimă,
a căruia inimă sburdă pentru cutare sau cutare din
protagoniștii tragediei sau comediei ce se desfășoară
înainte-i.

Cunoșteam acum un an Bucureștii și istoria a-
cestui minunat oraș din aproape tot se publicase
de predecesorii noștri despre trecutul capitalei regatu-
lui român. Vedeam Bucureștii în trecutul lor apropi-
ându-se de prezente, întocmai cum navigatorul, pe o
mare furioasă, cu valuri cât biserica, vede pămîntul
cătră care tinde cu desnașdăjduite năzuinți.

Mi-apărea dintr'aceste citiri răslețe, mi-apărea
orașul iubit al lui Mircea Ciobanul când acoperit de o
ceață deasă și nepătrunsă, când abia pe sfert sau pe
jumătate, când atât de preschimbat încât nu-l mai cu-
noșteam.

Și 'n câte rînduri, Bucureștii, de-a lungul a de-
cimi de ani, nu dispărea cu desevîrsire, perdîndu-se
în noaptea vremurilor ca și pentru totdeauna! Și nu
mai vedeam nimic! Și, cu brațele încrucișate, cu ochii
proniți pe pânza fumură a trecutului, așteptam lung,
prelung și fără saț!

Me cuprindea o măhnire adîncă, și gîndul meu
se ducea cu jînd către acele istorie ale Romei, Lon-
drei, Vienei, în care vezi trăind și sbătîndu-se în lup-
tele vieții de acum 400—500 de ani, nu numai orașul
întreg, ci o mahala, o stradă, o casă, o fontână, toate
istorice, toate vorbitoare.

De acum un an înse și până astăzi, și de aici
înainte încă, mulțămîta magistrului nostru al tuturor
în știința istoriei române, mulțămîta dlui Hașdău, Ar-
hivele mi-au fost, îmi sînt și-mi vor fi continuu des-
chise.

Bucureștii încep să iasă pentru mine din negura
vechimei. Un far puternic aruncă asupra-le lumini de o
intensitate adeseori extraordinară, și ved acum, în mî-

sură românească și bucureșceană, în stradele, în pie-
țele, în bisericile și 'n casele Bucureștilor, ceea ce
Dulaure la Paris, Gregorovius și Reumont la Roma,
Allen la Londra și Weiss la Viena vedeau în stradele,
în piețele, în bisericile și 'n casele acestor mari orașe
europene: viața trecutului cu toate marile ei în-
tîmplări.

Da, domnilor, îngăduiți unui pasionat și entusiast
cititor al documentelor române din sutele XVI și XVII
să afirme înaintea danielor voastre că vede ađi, încă
necomplet dar distinct, Bucureștii de acum 300 de ani.
cu ulițele lui, cu Domniul în palatul lor, cu boerii în
casele lor, unele întărite ca niște cetățui, cu neguțătorii,
cu județii și cu pîrgarii acestei „de Dumneșeu păzite“
cetățui a Dimboviței.

Am asistat, de-a lungul a acestor 300 de ani, la
nașceri, botezuri, nunți și nmormentări; la lupte, pro-
cese, resvrătiri și 'mpăcări; la serbări, la sfințiri de bi-
serici și la intrări triumfale, la primiri de oaspeți ilus-
trii în București, de-acum 200 și 300 de ani, — și
câte, și câte! Ce mișcare, ce 'nvălmășeală, ce putere
de viață! Și mai cu seamă, ce de lume, ce de nea-
muri venite din toate părțile ca să trăiască în Bucu-
rești.

Sosiau din Resărit ca să treacă înainte spre Apus,
și pare că eră o lege neschimbată să rămână aci. Și
rămăneau o viață întreagă, și rămăneau și ei și, după
ei, nepoți, iar Dimbovița, lină și galbuiă, continuă,
cum continuă și ađi, a fi „apa dulce, din care cine bé
nu se mai duce“.

Din toate aceste felurimi de felurimi de neamuri,
cari s'au prefirat prin Bucureștii autei a XV-ea, să di-
cem numai de la 1458, de la anul următor, pînă la 1800, în pragul secolului în care traim, as voi
să încondeiez astăzi, înaintea domniilor veștice,
un neam ciudat, interesant și de felul acesta mai
întîlniți pe nicăieri în faștele istoriei universale.

Acest fel de oameni sînt patriarhii, mitropoliții,
episcopii, egumenii și arhimandriții din patriarhiile
Constantinopolei sau Romei-celei-Noue, Iersalimului,
Antiohiei și Alexandriei, — adică tot ceea ce, cu pot-
capiu, rasă și mantiă neagră, au trāmis Asia, Africa
și Europa ortodoxă aci, la noi, în țările române, și 'n
deosebi în București.

Domnilor, nu pot afirmă, bine 'nșeles, că n'a fost
an, de la luarea Constantinopolei și pînă la 1800, în
care să nu fi fost un patriarh, un mitropolit, un epis-
cop, grec ori de alt neam, dar totdeauna ortodox, în
țările române și 'n deosebi în București. Nu; aceasta
nu ție, pentru că documentele nu me 'mputernicesc
să afirm lucrul acesta. Că 'n fiecare an, în București
și 'n toate orașele țerilor române, au fost călugări greci
cerșetori, de și documentele n'o spun negru pe alb,
lucrul e sigur. Ceea ce înse documentele, urmārite cu
atențiune, afirmă cu totă a lor putere, este lucrul ur-
mător: la fiecare rēspas de timp de șecce ani, a tre-
buit să fie la Iași, la București, la Craiova sau aiurea,
ori un patriarh, — dacă nu mai mulți — ori un mi-
tropolit, ori un episcop, ori câte un șiret arhimandrit
sau egumen din părțile Resăritului. Cercetări și mai
amănunțite ne-ar arătă rēnd pe rēnd, unul câte unul,
îndrumāndu-se spre Muntenia și spre Moldova.

Fără teamă de primejdiile drumului cari nu erau
puține; fără grija despre modul cum vor fi primiți,
înălții prelați ai Resăritului ortodox plecau, cānd sîn-

NEVINOVATIE ȘI DRAGOSTE.

guri, când însoșiți de 10—15 călugări; plecau de prin țările depărtate ale Alexandriei Egiptului, de pe la muntele Sinaia al Arabiei; veniau din Antiohia și din „Kilikia“, din „Anadolia“ și din „Kapadokia“, din Iveria și din Celesiria. Nu mai vorbesc de „Tarigrad“ și de „Αγιον Όρος“ de sfântul Munte: de aceea veniau mereu, căci eră mai aproape.

Nu tindeau toți decât către două puncte către cari îi conducea steaua dorințelor și poftelor lor: București, Iași. Aceste două orașe le-eră ținta; într'ênsele li se sfârșia călătoria. Foarte puțini de la Iași au trecut în Rusia. Lucrul se explică. Traistele, desagii, lădiile, boccelele călugărești, pline doldora de gemeau, de prin țările române, nu mai puteau fi duse chiar și prin ortodoxa Rusiă. De aceea, nu-s mulți înalții prelați ai Resăritului care să se fi dus să se 'nchine la Pecerska Kievului sau la marile lavre ale Moscovei.

Și dacă ar fi venit în Iași sau în București, și ar fi stat o săptămână, o lună, un an! Tot ar fi mai mers. Dar stau cu anii, pentru strinsură pentru mărirea capitalului patriarhicesc, pentru înmulțirea numărului de moși și de case pe cari boerii evlavioși, și principii evlavioși, și negustorii bogați și evlavioși se grăbiau să le închine și să le „afierosească“ marei biserică cutare din patriarhia cutare.

G. I. IONNESCU-GION.

O întâmplare hazlie. Despre împăratul Iosif al II-a se povestesc o mulțime de istorioare, unele mai nostime ca altele.

Iată una bună-oraă de care s'a făcut mult haz în acel timp:

Venind odată în Bucovina, împăratul inspectă casărmile. Soldații mai toți români, nu șciau nici o vorbă nemțescă.

Împăratul avea obiceiul să stea de vorbă cu soldații, dar făcea în totdeauna aceleași întrebări: „De câți ani ești voinice? De câți ani ești soldat? Ai fost mulțumit de traiul în amândoi anii?“ (stagiul în armată eră de doi ani.)

Ofițerii, vre-o două săptămâni înainte de a veni împăratul, au stat de capul soldaților de i-au învățat pe nemțesce cele trei răspunsuri la întrebările împăratului.

Soldații învățară deci pe nemțesce cele trei răspunsuri; așa dar ei șciau să răspundă:

De câți ani ești? De 22. De câți ani slugești? De 2. Amândoi anii i-ai trăit mulțumit? Amândoi, Majestate. Împăratul veni și se duse direct la unul dintre soldații români:

— De câți ani slugești, voinice?

— De 22, respuse soldatul.

Împăratul dete din cap în chip neîncredător.

El schimbă ordinea întrebărilor și săracul soldat nu șcia să răspundă decât într'un anumit șir.

Pe ofițerii îi trecuseră nădușelile de frică și de necaz.

— Dacă slugești de 22 de ani, apoi de câți ani ești?

— De 2.

Împăratul se încruntă.

— Bine, băete, ori tu ești nebun, ori eu sunt nebun?

— Amândoi, Majestate.

Atunci au trebuit să intervie ofițerii ca să descurce lucrurile, căci împăratul se mâniase grozav.

Apoi suveranul a făcut mult haz de potriveala răspunsurilor și a povestit nostimada la toți curtenii lui.

Noaptea Paștilor.

I

*Lacrimi scumpe de speranță, lacrimi dulci de bucurie
Plouă cerul din adâncul înnoptatului cuprins.
Glas de clopote vestește clipa care va să fie
Când Christos-Mântuitorul Moartea lumii a învins.*

*Nu e loc de întuneric unde-i mare de lumină,
Și 'n lumină se răsfață tot locașul Celui Sfânt:
Toți aleargă s'o primească din obârșia divină,
De la cel ce 'nfățișează Mântuirea, pe pământ.*

*Și acesta 'nnaintează, ca Apostol al Credinței,
Între frații sei apostoli, de simboale purtători,
Să vestească 'n fața Firei clipa mare-a biruinței
Adevărului cel vecinic, — clipă plină de fiori.*

II

*Pretutudeni e tăcere, în a nopții adâncime:
Străbătute de cutremur, toate-așteaptă, pe pământ,
O lumină, să despice a vieții 'ntunecime,
Peste oameni, peste lucruri să arunce nou vestmânt.*

*Și de-odată viu resună, în tăcerea ce tresare,
Glas din mijlocul mulțimei, glas de-apostol inspirat,
Care scapără lumină și de sus din ceruri pare
Pogorit, să spue lumii că: „Hristos a înviat!“*

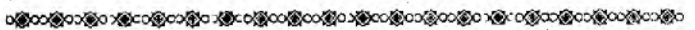
III

*Cânturi vesele se 'naltă, note de bucurie,
În adâncurile Firei bucurie strecurând,
Dând gândirei într'o clipă sboruri rapede luminoase,
În urxcula omenească tot, prin tot, transfigurând!*

*Dăruind viață nouă și simbolului putere:
Că: un om s'ajungă poate ale cerurilor culmi,
A 'nviat Mântuitorul, cu a Firei înviere,
Resărind lumină lumii din lumina altei lumi!*

Episcopia Argeșului. Curtea de Argeș.

N. RADULESCU-NIGER.

O anecdotă în privința lui Schopenhauer.

Filosoful pesimist ducându-se să petreacă două luni la Berlin, prânziă în toate serile la o masă frecventată de tineri din cea mai bună societate.

Îndată ce ședea, scotea din busunar o monetă de aur pe care o puneă dinainte-i și pe care o băgă iar în busunar după ce prânzul se sfârșia.

— Die Schopenhauer, îi duse în fine unul din oaspeți, sunt cinci-deci de zile de când faci acelaș lucru. Pentru ce, după ce scoți această monetă d'aur din busunar, o pui iar regulat 'napoi?

— Voi să-ți esplic, respuse filosoful: Me otărisem să dau această monetă la un sărac dacă, în tot timpul prânzului, dta și cu amicii dtale nu veți vorbi nici de femei, nici de joc, nici de cai. Casul acesta nu s'a presintat nici odată; iacă de ce am fost nevoit ca în fiecare zi să scot și să pun iar în busunar moneta mea d'aur.

Magnum Etymologicum Romaniae înaintea Academiei Române.

— Raport special al „Familiei”. —

II

Ședința de la 29 martie v. (10 aprilie n.)

Dl B. P. Hașdău cetește următoarea:
„Declarațiune.

„La incriminațiunea ce mi s'a făcut de către dl Kretzulescu, că n'am terminat Marele Etimologic, în curs de șese ani, răspund următoarele:

„Întru cât chiar în capul primei fascioare a fost stabilit principiul: „Dicționarul unei limbi trebuie să fie pentru un popor o enciclopedie a traiului seu întreg, trecut și presinte. În limbă o națiune se privește pe sine însăși într'o lungă galerie de portrete din epocă în epocă, unele ceva mai șterse de vechime sau de impregiurări, dar în cari totuș ea își recunoaște individualitatea etc.”

„Întru cât din capul locului Academia Română a aprobat cele trei specimene, pe cari eu i le pusei în vedere, anume: Așă, Ariciu, Alun, după norma cărora am urmat apoi întocmai;

„Întru cât de la aparițiunea primei fascioare se cunoșcea deja pe deplin absoluta imposibilitate de a se termina lucrarea într'un scurt timp definit;

„Întru cât angajamentul meu a fost contractat direct numai cu Academia Română;

„Întru cât după expirarea celor șese ani Academia Română n'a încetat în toți anii de a aproba lucrarea cu admirațiune, fără a fi protestat cătuș de puțin pentru nepăzirea termenului celui prealabil.

„Întru cât știința europeană, prin organul unor ilustrațiuni ca Ascoli, Schuchand, Gaston, Paris, Mussafia etc. a recunoscut că Marele Etimologic este un monument al națiunii române, ceea ce n'a contestat-o nici chiar Academia maghiară, regretând că o asemenea operă lipsește Ungurilor, astfel că ar fi absurd și ridicol din partea mea de a veni acum să micșurez planul primitiv;

„Întru cât angajamentul primitiv nu fixează numărul coalelor la termen, ca și când ar fi marfă, ci prevede numai că „în fiecare an autorul va prezintă Academiei o parte din lucrare;”

„Întru cât Marele Etimologic, ca ori ce lucrare enciclopedică, nu privește pe nici una din secțiunile în parte, îmbrățișând plenul Academiei Române:

„Așă dară, în plenul Academiei Române, eu declar ceea ce urmează:

„1. Pentru anul curent 1897, lucrarea fiind începută, înaintată și continuând în condițiunile din trecut, fără ca Academia Română să me fi prevenit la timp, angajamentul rămâne intact status-quo.

„2. Cu începere înse de la anul viitor 1898—99 se stabilește:

„a, Dacă preocupățiunea Academiei Române este suma de 6000 lei pe an, singura care me privește personal, atunci declar că voi lucra gratis;

„b, Dacă Academia Română crede că modul meu de a lucra este impropriu, după convicțiunea dlui Kretzulescu și a altor colegi, atunci liber voi fi de a duce înainte opera mea printr'o subscripțiune națională, fără a se impune înse restricțiuni nepotrivite cu demnitatea lui Hașdău, care a trecut peste vrâsta de 60 ani.

„În ambele aceste ipoteze sub literele a și b,

unica preocupățiune a mea este interesul neamului românesc și onoarea Academiei Române.

„29 martie 1897.

B. P. Hașdău*.

Dl președinte N. Kretzulescu dice: dl Hașdău în declarațiunea sa ceită astăzi, nu numai că a repetit cuvântul de *interpelare*, dar a înăsprit calificarea dată de dsa cuvintelor mele, numindu-le „incriminațiune”. Interpelări și încă cu comentarii i s'au făcut dsale ca președinte al Academiei, în societate de mai mulți oameni învățați, cari l-am întrebat: Unde merge Academia cu dicționarul? Când se va termina, dacă se lucrează în acest mod?

Dl V. Babeș: Dl Hașdău dice, că tăcând contînuu, după ce s'a trecut peste șese ani, Academia s'a învoit la prelungirea termenului. Aceasta este o împuțare adresată Academiei. Academia putea să facă asta, dar întrebarea este până când să se continue cu această trecere peste termen? Declarațiunea dlui Hașdău este foarte corectă, dar ar trebui ca dsa să poată da garanție că va trăi cel puțin o sută de ani, căci în mai scurt timp nu se poate termina lucrarea așa cum a început-o dsa. Academia este datoare să se îngrijească de facerea dicționarului.

Dl T. Maiorescu: Când comisiunea de la 1884 a însărcinat pe dl Hașdău ca să facă lucrarea propusă de rege, dsa eră indicat și recunoscut ca cel mai competent. Atunci s'au stabilit și condițiunile publicațiunii, tot de dsa. Regele venise înaintea dorinței Academiei, dând mijloacele și indicând timpul pentru facerea lucrării. Dl Hașdău a întocmit planul în cunoștința acestor impregiurări; iar eu am făcut îndată obiecțiune că după acel plan lucrarea nu se va pute termina în șese ani. Dl Hașdău a declarat înse că dsale îi este posibil aceasta și a primit sarcina lucrării. Cred că lucrarea s'ar fi și putut executa, dar cu îndecite încordări. Acum se vede înse că lucrarea nu s'a putut face în șese ani; este numai la început și așa cum a fost începută, nu se poate termina. Din an în an s'a făcut prea puțin. Toate fasciculele apărute sunt foarte interesante; unele sunt precedate de prefețe, cum este „Strat și substrat” la una, la alta „Dicționar și dicționare”: foarte interesante articole de reviste, dar ce au ele a face cu Magnum Etymologicum? Cestinea este delicată. Regele însuș, în mod foarte delicat, a atins cestiuina la 1894, exprimând dorința să vadă dicționarul terminat. Păstrând toată atențiunea pentru dl Hașdău, Academia ar trebui să examineze dacă nu s'ar pute asocia dlui Hașdău și alții, ca să ducă lucrarea cât mai grabnic la sfârșit. Casuri analoge s'au prezentat și la alte neamuri: frații Grimm au început marele lor dicționar, dar nu l-au terminat; Sanders a făcut înse dicționarul seu în cinci-spre-dece ani. Lucrarea nu este atât de interesantă ca a dlui Hașdău, dar este utilă. Dl Hașdău a ajuns vârsta de 60 ani și când nu va mai pute lucra, ce facem? Iar trebuie să însărcinăm pe cineva ca să continue lucrarea sau să înceapă alta. Propun deci ca Academia, în sesiunea anului viitor, să însărcineze pe acei pe cari îi va crede capabili ca să dea ajutor spre a se duce aceasta lucrare la sfârșit.

Dl D. Sturdza: Dacă regele și Academia au luat angajament față de dl Hașdău și dl Hașdău a luat angajament față de Academia; și bine a observat dl Maiorescu, că dl Hașdău singur s'a legat să facă lucrarea în șese ani. Nu poate fi deci vorba, că după ce s'a lăsat să treacă șese ani, fără să se oprească lucrarea, suntem legați a merge tot așa înainte la înfiit.

S'a lăsat să meargă lucrul înainte, pentru că ne bucuram de lucrarea dlui Hașdău și în toate modurile cele mai delicate, ne-am dat silința să-l îndemnăm a merge mai repede înainte. Lucrul n'a mers înse astfel. Dl Hașdău dăce că valoarea lucrării nu se mesoară după coale; cu toate acestea numai prin redactarea și tipărirea coalelor se poate termina dicționarul. Academia este în drept să decidă acum ce are de făcut pentru executarea donațiunii regelui. Nu este vorba de a face proces dlui Hașdău, ci ănsuș dsa trebuie să dea tot ajutorul spre a pune lucrarea la cale pentru terminarea ei. O cauză pentru care dicționarul a înaintat atât de puțin, este că dl Hașdău s'a depărtat prea mult de programul inițial, dănd lucrării o dezvoltare mult prea mare, astfel este cu neputință ca ea să fie terminată. Trebuie să se pună o măsură și să se reducă lucrarea la proporțiuni în cari să poată fi terminată, iară dl Hașdău să dea tot concursul seu.

Dl Al. Roman dorăce ea să se audă părerea dlui Hașdău; dsa crede că tot dl Hașdău trebuie să conducă lucrarea. Roagă pe dl Hașdău să-și retragă declarațiunea.

Dl B. P. Hașdău: În declarațiunea cetită am spus absolut tot ce aveam de spus. Dacă sănătatea îmi va permite, voi face două sau trei fascioare pe an, după împregiurări, înse numai în modul cum am lucrat pân' acum. S'a dăis să nu fac introducerile; regret că în asta privință nu me pot înțelege cu dl Maiorescu. Lă fiecare volum am dat câte o introducere de metodă și de sintesă. Aceste introduceri sânt ca niște propilee la o acropolă.

Dl Gr. G. Tocilescu: Lucrarea dlui Hașdău nu s'a putut termina, pentru că a fost întocmită și începută în proporțiuni prea mari. Să nu se mai dea ajutorul regelui pentru Etimologic, ci să dea dlui Hașdău câte 500 lei pe lună pentru continuarea acestei lucrări cum o înțelege dsa. Să terminăm lucrarea pentru care regele a dat ajutor, dar să dăm și dlui Hașdău mijloacele ca să continue mai departe.

Dl I. Kalinderu: Lucrarea nu se poate continua în proporțiunile de pân' acum. Să tăiem acum contractul. De la anul viitor nu mai putem urmă cu lucrarea dlui Hașdău, ci trebuie să luăm măsuri spre a

se face alta în proporțiuni mai mici. Dl Hașdău este liber să continue până la 1898 pe socoteala Academiei; după aceea să-și continue lucrarea prin subscripțiune publică. Academia înse trebuie să facă o nouă lucrare, începând de la 1898, pentru noua lucrare trebuie nouă programă. Să numim o comisiune care să studieze programa noiei lucrări; din aceasta comisiune să facă parte negreșit și dl Hașdău, să contribuie cu știința și experiența sa la gătirea drumului bun.

Dl I. Sbiera e de părerea să i se dea dlui Hașdău colaboratori cari să-l ajute.

Dl I. Caragiani dăce, că dacă dicționarul s'ar continuă astfel, ar trebui 243 de ani, ca să poată eși întreg; și dacă o literă a costat 105 mii de lei, toate cele 24 de litere vor costă deci 2 $\frac{1}{3}$ milioane.

Dl N. Ionescu roagă pe dl Hașdău să-și retragă declarațiunea cetită.

Dl B. P. Hașdău: Nu pot face nici o concesiune.

Dl P. Poni propune ca Academia să exprime dorința ca opera monumentală începută de dl Hașdău să se continue în condițiune în-

cepută. Dar... această lucrare nu... răspunde intențiunii regelui și Academiei, cari au dorit un dicționar etimologic mai restrins, să se numească o comisiune care să studieze cum trebuie făcută o nouă lucrare.

Dl Gr. G. Tocilescu presintă următoarea propunere:

„Subscriși, în urma desbaterilor ce au avut loc, precum și a declarațiunilor făcute în scris și oral de dl B. P. Hașdău, în privința

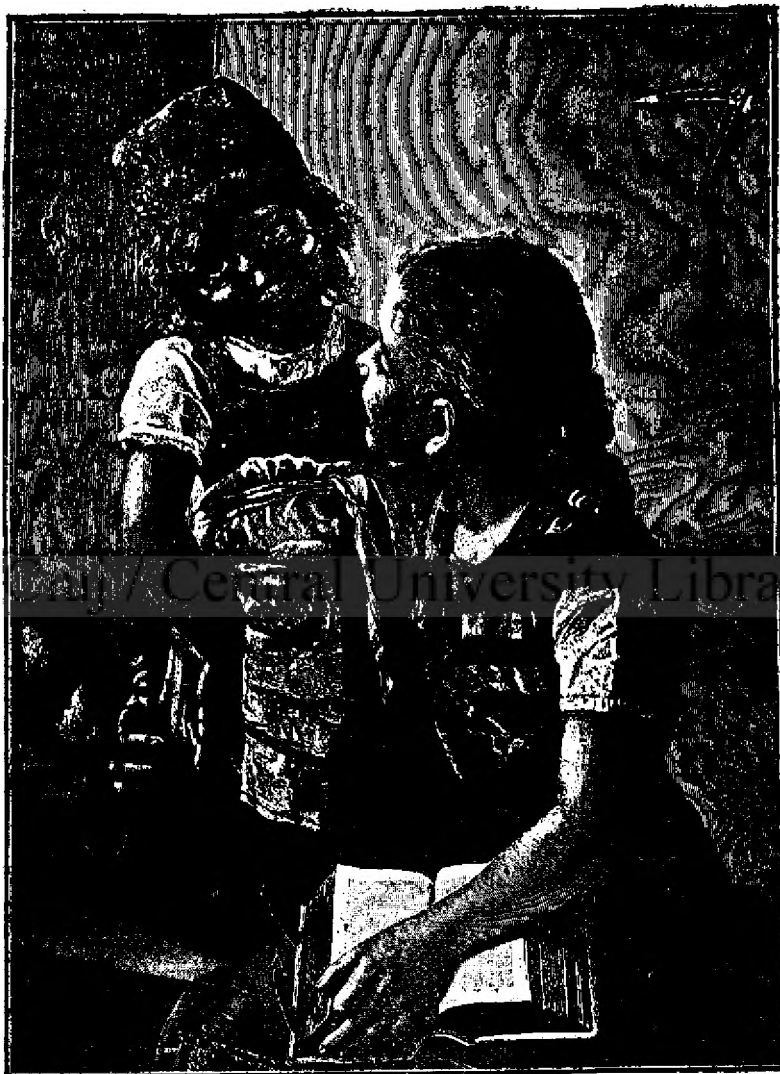
continuării „Marelui Etimologic al României” propunem:

„1. Publicarea acestei lucrări, pe bazele până aci urmat, încetează cu începere de la 1 ianuarie 1898;

„2. O comisiune din sinul Academiei compusă din 5 membri, din care va face parte și dl B. P. Hașdău, va întocmi programul noiei lucrări, ținând seamă strict de dorințele exprimate de Augustul Fundator în cuvântarea Sa din 1894.

„3. Comisiunea va presintă rezultatul lucrărilor sale la începutul sesiunii generale a anului viitor.

„Gr. Tocilescu, N. Kretzulescu, I. Kalinderu, T. Maiorescu, D. Sturdza, Quintescu, I. Vulcan, A. Naum”. Propunerea se pune la vot și se primește cu majoritate.

BUNICA.

De la București.

Nu multe. Petreceri și serate. La dl Gion. Measă la dl Gr. Stefanescu. Elena Theodorini. Burgtheater din Viena la București. Comedie franceză. O serală a Cercului amicilor literaturii și artei române. Serată la dl și dna Haret. De la parchet în grădina cu flori.

După niște ploii de aproape trei săptămâni, în sfârșit timpul s'a înseninat. Rațele primăverii intră în odaia mea și sărută par că hârtia pe care scriu. Privesc cu plăcere tabloul furnicător ce se desfășoară pe stradă vederii mele. După amorțeala lungă, văd viața deșteptându-se; mulțimea de lucrători cari fac palatul poștelor și Casa de depuneri, s'au apucat de nou de lucru. Totul a intrat la ordinea zilei, începe o viață nouă și eu tocmai acum trebuie să plec de aici. Dar e mai bine așa, căci astfel impresiunea ce duc cu mine este mai plăcută.

Săptămâna trecută a făcut mult pentru ca aceasta impresiune să fie și mai neuitată. Petrecerile, seratele, ospitalitatea ne-au imprimat tuturor niște suveniruri delicioase. Într-o săptămână cinci invitațiuni, tot atâtea seri frumoase, societăți distinse, petreceri spirituale! Un adevărat caleidoscop feeric.

Luni ne-a întrunit la masă pe câțiva prieteni dl Simpatiful nostru scriitor are o casă, care simțim că ca ori cine, care vine la București, să vedea o vedé. Construită în stil de villă, cu ornamente românești, ea atrage interesarea ori căruia trecător. Dar intrând, aranjamentul artistic te surprinde și mai mult. Mobilele țărănești și de artă, tablourile, bustele și cărțile, zugrăveala ferestilor, orga, masa de scris, covoarele și mulțimea de obiecte de fantasmă, numai decât denotă pe omul cu bun gust.

În mijlocul acestui aranjament drăguț te simți ca inspirat, veselia intră în societate, spiritulul și se oțelășe și orele trec repede.

Voiu nota un incident auzit aici care se dice că s'ar fi petrecut la palatul regal.

Violinistul Hubay din Budapesta dăduse concert la București și regina l-a poștit la sine ca să-i cânte câteva piese.

Pe timpul când în salonul reginei Hubay cântă din violină și regina îl acompania pe pian, de odată se deschise ușa din dos și intră regele, care nu știea că artistul e acolo, dar vădându-l se retrase numai decât.

Hubay necunoscând pe regele, întrebă pe regina:

— Cine-i domnul acela?

Regina surise și răspunse:

— Regele.

Tablou.

Seara următoare o petrecurăm la dl și dna Grigoriu Stefanescu, cari în toți anii au românescul îndemn d'a poști la masa dlor ospitală pe membrii de peste Carpați, din Bucovina și din Iași, ai Academiei. Simpatia colegială cu care totdeauna suntem în-

timpinați în aceasta familie onorabilă, ne inspiră niște momente care aici, departe de vetrele noastre familiare, ne încălădesc inimile.

La masa bogată, fostul meu profesor și actual coleg, dl Alesandru Roman, seniorul nostru, a dat impresiune sentimentelor noastre de mulțumire.

După masă damele s'au pus la pian și în deosebi dna Stefanescu ne-a electrisat cu frumoasele melodii românești.

Fiind vorba de musică, însemnăm că evenimentul musical al săptămânei a fost debutul dnei Theodorini cu o trupă italiană.

Dsa a dat reprezentații la Teatrul Național și la Teatrul Lyric. Succesul artistic a fost la înălțime; dna Theodorini este o cântăreață aplaudată în toată lumea. Vocea sa nu are forța vocii dnei Darclée, dar posedă un timbru dulce, moale și ademenitor.

Succesul material n'a fost în consonanță cu cel artistic. Causa este că în același timp a debutat în alte teatre din București o trupă compusă din artiști de la teatrul Burg din Viena, precum și o trupă franceză de comedii de la Paris.

Tot din cauza concurenței, nici trupa din Viena n'a făcut recete mari, ba a fost chiar mult mai slab spriginită. Aceasta a jucat de trei ori la Teatrul Național; în serile prime logele erau aproape toate goale și numai în seara din urmă, la „Faust“, a lui Goethe a venit mai multă lume. Sala înse nici atunci n'a fost plină. Regina asistă la toate reprezentațiile, dar nu în logea regală, ci în ceea ce direcțiunii teatrului, de unde se aude mai bine.

Mult mai mare succes material a avut trupa franceză. Ea ș-a dat reprezentațiile în Teatrul Lyric, care totdeauna a fost plin.

Cercul amicilor literaturii și artei române a ținut vineri la 4/16 aprilie o ședință extraordinară în saloanele dnei dr. Leonti. Având onoarea să fiu invitat și eu, m'am prezentat cu plăcere și am adus de acolo cele mai plăcute impresiuni.

Eră lume multă, toate saloanele pline, cel puțin vr'o 25—30 de dame și domni încă mai mulți. Dintre dame am cunoscut pe doamnele Zoe Sturdza, Henrieta Sihlean, Ollănescu; printre domni am văzut pe colegii de la Academie D. C. Ollănescu, I. Sbiera și Fl. Marian, pe dl C. Esareu președintele Ateneului, C. Stăncescu vice-director al Teatrului Național, Sihleanu, Gion, Ionel Grădiștean, N. Petrașcu, Duiliu Zamfirescu, Grigorovița și mai mulți bărbați de litere, pictori și sculptori, precum și compozitori.

În tot timpul dna și dl Leonti au făcut tuturor o primire afabilă, care a îndulcit și mai mult plăcerile seratei.

Înteu s'au citit două poezii trimise de regina. Dl N. Petrașcu, care le-a prezentat, le-a citit de două ori, ca să se priceapă mai bine, căci poeziile conțin niște cugetări profunde, pe cari nu le poți prinde la primul auz. Apoi a citit o poezie de dl Duiliu Zamfirescu.

Dl Zaharescu, un elev al conservatorului, a declamat excelent câteva anecdote de Th. D. Speranța.

În sfârșit s'a pus la masa de citit dl D. C. Ollănescu și a dat cetire lucrării sale despre danțurile și obiceiurile premergătoare teatrului. Mult iubitul nostru bun scriitor, este și un bun cetitor; are o voce pătunțoasă și flexibilă, îndemnată spre a înfășoșă și

deosebi toate modulațiunile și nuanțele vorbirii. Din ceea ce spunea, nu se perdea nici un cuvânt; toate ideile pătrundeau pretotindene, de aceea lectura sa a fost gustată cu cea mai mare plăcere.

A fost o idee foarte norocoasă a dsale d'a aduce și un taraf de lăutari, care l-a acompaniat. De câte ori spunea d'un danț vechiu sau popular, lăutarii numai decât cântau melodia aceluia danț și astfel remprospătau foarte plăcut amintirea aceluia. S'au cântat trei-deci și șese de piese de acestea, între altele și Romana, Ardeleana, Bătuta, — prin urmare ve puteți întipui, că lectura a ținut mult. Dar cu cât a fost mai lungă, cu atâta mai multe plăceri ne-a deșteptat. La sfârșit conferențiarul, carele totodată este și președintele Cercului, a fost aplaudat și felicitat din toate părțile.

Atunci s'a servit ciaiul și chocolada. Dame și bărbați ne aședărăm la mese și petrecurăm admirabil până la unul după miezul nopții. În tot timpul acesta dna Zoe Sturdza a fost impresorată de sentimentele de omagiu ale tuturor, drept răspuns la gentilele manieri cu care a întimpinat pe toți și în deosebi scopurile acestui Cerc.

Întorcându-me acasă, sub impresiunea atâtor plăceri, simțiam o bucurie mare, căci am asistat la o serbătoare, care ne indică zorile unui viitor frumos pentru literatura și arta română.

Sosit la otel, portarul îmi dete următorul bilet: „Dnu și Dna S. C. Haret roagă pe Domnul Iosif Vulcan să le facă onoarea de a luă ceaiul la dânsii, mâne seară sâmbătă 5 aprilu orele 9“.

Acceas gentilă invitațiune s'a făcut tuturor membrilor Academiei, cari au și răspuns cu aceeaș dragoste presintându-se mulți în salonul colegului lor numit de câteva zile ministru de culte.

Am vădut acolo pe dnii Nic. Kretzulescu, D. A. Sturdza cu doamna și fiul, I. Kalinderu, V. Maniu, A. Naum, S. Fl. Marian, I. Negruzzi, Gr. Stefanescu, D. C. Ollănescu, dr. Felix, I. Sbiera și I. Bianu cu doamna.

Dna Haret și sora dsale dna Petrescu, consoarta consulului român din Constantinopol, distinse dame de salon, au încântat pe toți cu afabilitatea amabilă de care ne-au făcut părtași.

Societatea academiciană a petrecut, la ciau, până târziu, ducând suveniruri delicioase.

De la parchet în grădina cu flori. Dina următoare stam la measă la colegul nostru dl Maniu, veteranul luptător al Bănatului, al cărui temperament nu vrea să lăncească de loc.

Ne-a primit în grădina cu pomi înfloritori, pe care se reflectau rațele de primăvară. Acest stafagiu întineritor, înaurit de ospitalitatea familiei întregi și completat de glumele veselului nostru academician dl Caragiani, ne-a făcut să ne simțim ca acasă și să încheiăm plini de mulțumiri timpul petrecut la București.

IOSIF VULCAN.

Academia Română.

— Sesiunea generală din 1897. —

V

Documente de N. Bălcescu privitoare la 1848.

DI N. Mandrea a pus la dispoziția Academiei o mulțime de documente. Donatorul a găsit aceste documente în ianuarie 1884 la moșia familiei Bălceștilor, numită Bălcești din județul Argeș. Toate se referă la mișcarea de la 11 iunie 1848, la lucrările proiectate sau seversite de guvernul provisoriu, la activitatea și influința ce N. Bălcescu a dezvoltat și a avut în epoca mișcării de la 1848. Acele acte au fost ale lui Nicolae Bălcescu și încredințate probabil spre păstrare de el surorii sale reposesate Sevastița Bălcescu. Academia mulțumind donatorului, decide ca toate actele privitoare la 1848 să se publice într'o colecțiune.

Din lucrările secțiunii literare. Secțiunea a propus să se mulțumească dlui T. Löbel pentru lucrările sale comunicate asupra cuvintelor române de origine turcă, arabă, persană; a se înapoia dlui I. Ieșian scrierea sa „Despre puterea credinței“ fiind că științele oculte nu intră în sfera ocupațiilor Academiei; a se amâna luarea deciziunii asupra traducerii lui Q. Curțiu Rufu până după luarea unei deciziuni prealabile pentru continuarea traducerilor autorilor latini; scrierea dlui A. Papadopol-Calimach asupra lui Alexandri a fost dată în deosebit studiu dlui D. C. Ollănescu. Plenul Academiei a admis propunerile secțiunii.

Premiul Adamachi din 1901. La propunerea secțiunii literare, Academia a făcut ca subiect pentru Premiul Adamachi din 1901: „istoria literaturii române de la Cantemir până la anul 1821, cu extrase din autorii acelei epoci literare“.

Comuniări noi de dl Negreanu. DI D. Negreanu, membru corespondent a trimis Academiei următoarele comunicări: Valorile câtorva constante fizice pentru București; Componenta orizontală a forței magnetice terestre pentru București. S'au recomandat secțiunii științifice.

Raportul comisiunii însărcinate cu examinarea lucrărilor făcute în cursul anului aproabă toate lucrările delegațiunii.

Comisiunea dicționarului. Se alege comisiunea care să studieze programa dicționarului, în persoanele dlor B. P. Hașdău, I. Kalinderu, T. Maiorescu, Gr. G. Tocilescu și D. Sturdza. Proclamându-se rezultatul votului, dl B. P. Hașdău declară că nu poate face parte din aceasta comisiune, căci ar fi în contradicțiune cu sine însuș. Dsa a spus că va continua cu Etymologicum cu mijloacele pe cari le va pute procură și nu înțelege cum ar pute face parte dintr'o comisiune însărcinată să facă altă lucrare în locul Etymologicului. DI D. Sturdza crede că dl Hașdău va da comisiunii tot ajutorul, pentru că toți suntem datori a contribui să se facă dicționarul așa cum îl dorește Academia. DI Gr. G. Tocilescu roagă pe dl Hașdău să primească a face parte din comisiune, pentru că în toată aceasta discuțiune asupra facerii dicționarului nu a fost în simțământul nimănu de a lovi pe dl Hașdău. Lucrarea dsale se va continua; cea nouă trebuie să se facă: una nu exclude pe alta. Ele se pot foarte bine face paralel.

Cererea dlui Burada. DI T. T. Burada, membru corespondent, cere să i se dea un ajutor bănesc spre a face o călătorie la Romanii din Acarmania (Nordul Greciei.) Se recomandă secțiunii literare.

Din lucrările secțiunii istorice. Secțiunea aceasta a propus Academiei: A nu tipări în Anale biografia baronului Th. A. Bühler de E. M. Theodorescu; A se recomanda comisiei publicațiilor istorice Hürmuzachi documentele adunate de dl N. Iorga spre a se publica când vor permite mijloacele; A nu se publica în Anale Schița istorică asupra stării Bucovinei în trecut și prezent; s'a delegat dl I. Kalinderu spre a lua parte în comisiunea pentru regulamentul donățiunii Lecomte du Nouy; A se amâna luarea deciziunii pentru cumpărarea documentelor originale și copii rămase de la istoricul bucovinean Wickenhauser. Academia ia act și aprobă deciziunile secțiunii.

Invitare la societatea franceză de arheologie. S'a prezentat invitațiunea făcută Academiei de societatea franceză de arheologie de a participa la congresul arheologic care se va ține la Nîmes la 18—25 maiu st. n. Se delegă dl Gr. G. Tocilescu spre a lua parte la acest congres.

Invitare la congresul geologic din Petersburg. S'a prezentat Academiei invitațiunea de a lua parte la congresul internațional de geologie, care se va ține în acest an la St. Petersburg. S'a delegat din partea Academiei dl Gr. Stefanescu.

A șesca ședință publică s'a ținut la 4/16 aprilie. Cu asta ocaziune s'au făcut următoarele comunicări: dl V. A. Urechia: Administrațiunea Țării-Românești și conflicte diplomatice între 1812—1818*; dl B. P. Hașdău a treia parte a studiului seu despre Negru-Vodă, întemeierea statului Muntenescu. (1230—1380.)

Dl S. Fl. Marian prezintă publicațiunea sa „Resplata” povești din Bucovina. Suceava, 1897.

Scrierile dlui Negreanu. Secțiunea științelor propune ca scrierile prezentate de dl Negreanu să se publice în Anale. Se aprobă.

Fundațiunea Adamachi. Dl P. Poni, raportorul fundațiunii Adamachi, citește raportul comisiei pentru fundațiunea Adamachi și se aprobă.

Dl Gr. Stefanescu se alege din partea secțiunii științifice membru în comisiunea pentru regularea donățiunii I. Lecomte du Nouy.

Premiul Neuschotz din 1901. Dl I. Kalinderu propune drept subiect pentru premiul Neuschotz din 1901: „Expunerea principiilor conducătoare ale dreptului public modern al României și cercetarea rezultatelor aplicațiunii lor de la 1857 până în momentul de față”. Academia aprobă.

Dl I. Kalinderu dăruiește Academiei două-spredece tablouri istorice cumpărate de dsa, care se vor espune în sala de ședințe. Academia aduce mulțumiri dlui Kalinderu pentru acest act generos.

Cimiliturile dlui Gorovei. Secțiunea literară, prin raportorul seu I. Sbiera propune ca cimiliturile dlui Gorovei să se publice. Se adoptă.

Traducerea lui Tit Liviu. Secțiunea literară a propus să se continueze traducerea lui Tit Liviu.

O nouă gramatică română. La propunerea secțiunii literare s'a admis ca comisiunea pentru compunerea unui nou lexicon al limbii române să se ocupe în acelaș timp și de ideea compunerii unei gramatici române.

Constituirea secțiunii literare. Secretar al secțiunii pe timp de șapte ani se alege iarăș dl N. Quintescu; președinte și vicepreședinte ai secțiunii pe un an se realeg dnii A. Naum și D. C. Ollănescu.

Ședință publică solemnă, sub presiul regelui, s'a ținut la 7/19 aprilie. La urcarea în fotoliul presidential,

regele a fost salutat prin o alocuțiune ținută de președintele dl Nic. Kretzulescu, căruia regele i-a respuns că se bucură că poate lua parte la sesiunea Academiei. Apoi dl Gr. G. Tocilescu a făcut o foarte instructivă comunicare despre Basilicele și Mausoleul de la Adamklisi. În sfârșit dl N. Ionescu a ținut un discurs, despre istoria română modernă, Luarea Griviței. Regele a felicitat pe ambii conferențieri și a vorbit apoi cu mai mulți membri.

Comisiunea Adamachi pentru 1897—98 se alege în persoanele dlor D. Sturdza, P. Poni și Sp. Haret.

Membri în secțiunea științelor, în locul repausatului dr. Brândza, se alege cu 16 voturi contra 3, dl Anghel Saligny, inginer, directorul căilor ferate române, cel ce a făcut planurile podului peste Dunăre la Cernavodă și care a condus acele lucrări.

Membri corespondenți în secțiunea științelor se alege cu 19 voturi contra 2, dl A. Vițu, profesor de fiziologie la facultatea de științe din București.

Un nou membru în comisiunea de cinci. Dl Al. Roman propune ca în comisiunea de cinci pentru compunerea dicționarului să se mai aleagă și dl Quintescu. Propunerea spriginită de mai mulți, se admite.

Spriginul cerut de dl Burada pentru călătorii de explorațiune, la propunerea secțiunii literare, se refuză, din cauza că raporturile prezentate de dl Burada nu au nici o valoare științifică.

Premiul statului Lazăr de 5000 lei, pentru studiul asupra vinurilor din România din punctul de vedere economic și al compozițiunii lor chimice, la care s'au prezentat două manuscrise, nu s'a decernat nici unuia. S'a decis ca acelaș subiect să se mai anunțe la concurs, după un program anume făcut de raportorul dl P. Poni.

Marele premiu Năsturel-Herescu de 12.000 lei. În comisiune a primit cele mai multe voturi (4 albe și 2 negre) dl Gr. I. Alexandrescu cu lucrarea sa: „Studiu asupra obiceielor juridice ale poporului român, Galați, 1896”. Unul a avut numai un vot pentru, iar ceilalți nici unul. După ce s'a cetit raportul dlui Tocilescu, s'a votat asupra premiării cărții dlui Alexandrescu. Resultatul votului: 1 bilă albă, 18 negre. Deci s'a respins. S'a pus la vot cartea dlui I. Nenițescu: „De la Români din Turcia europeană, București 1895”, care în comisiune a obținut 1 vot. Resultatul votului, după o discuțiune viuă: 11 bile albe și 10 negre. Neîntrunind majoritate de două-treimi, în ședința a doua s'a pus de nou la vot. Resultatul votului, 6 bile albe, 13 negre; prin urmare premiarea s'a respins.

Premierea poetului Coșbuc. Respingându-se premiarea cărții dlui Nenițescu, la dorință din mai multe părți s'a pus la vot premiarea lucrării dlui G. Coșbuc: „P. Virgilius Maro, opere complete. Partea I”, Aeneis. Traducere în formele originale. București 1896”. Resultatul votului: 16 bile albe, 4 negre. Prin urmare marele premiu Năsturel-Herescu, de 12.000 lei, s'a decernat dlui George Coșbuc. (Aplause generale.)

Premiul statului Eliaze-Rădulescu de 5000 lei s'a dat cu 15 voturi contra 4 dlui Iuliu Zanne pentru lucrarea sa: „Proverbele Românilor”. Vol. I. București 1895.

Au mai fost recomandate pentru premiare scrierile: „În vâltoare” de Al. Vlahuță și „Sincere” de R. D. Rosetti, dar fiind că lucrarea propusă în locul primă intrunit majoritatea, celelalte scrieri nu s'au mai pus la vot.

Metropolitul Varlaam. Comisiunea pentru examinarea lucrărilor pentru premiul Adamachi de 5000 lei, din 1898, despre Metropolitul Varlaam, se alege din dnii Moldovan, Urechă, Ionescu.

Premiul San-Marin. În comisiunea pentru premiul G. San Marin despre subiectul „Considerațiuni asupra comerțului României” se alege Sturdza, Kalinderu, Saligny.

Comisiunea pentru cartea de lectură din premiul Princesa Alina Stirbei se compune astfel: Haret, Poni, Sturdza.

Comisiunea de nouă pentru cercetarea lucrărilor ce vor intra la concurs se compune din dnii Quintescu, Negruzzi, Ollănescu, V. Babeș, Marian, Maniu, Stefanescu, Felix, Saligny.

Comisiunea pentru lucrarea asupra Basarabiei. Comisiunea care va examina lucrările ce se vor prezenta la premiul Eliade-Rădulescu de 5000 lei, din 1898, despre subiectul „Considerațiuni istorice și geografice asupra Basarabiei înainte de 1812”, se compune astfel: Tocilescu, Kalinderu, Hașdău.

Comisiunea financiară: Poni, Haret, V. Babeș.

Membrii corespondenți în secțiunea istorică s'au mai ales dnii Tanovicean, profesor la facultatea de drept din Iași, cu 19 voturi contra 1 și cunoscutul scriitor dl N. Iorga, cu 18 voturi contra 2.

Membri onorari s'au ales dnii Eugen Bormann, profesor la universitatea din Viena și Alfred von Domaschewski profesor la universitatea din Heidelberg.

Delegațiunea Academiei s'a reales astfel: președinte N. Kretzulescu, vicepreședinți Gr. G. Tocilescu, Ioan Kalinderu, P. S. Aurelian.

Budgetul. În sfârșit s'a cetit și votat budgetul anual.

Inchiderea sesiunii. Secretarul general a cetit raportul despre lucrările sesiunii generale și cu aceasta sesiunea s'a închis.

Ilustrațiunile noastre.

Nevinovăție și dragoste. Cele mai frumoase două virtuți. Se prezintă prin două fecioare care țin în mâni flori simbolice. Un trandafir și o liliie. Una își ficează ochii jos, cealaltă îi înalță spre cer. Una își caută subiectul dragostei pe pământ, cealaltă privește dornic spre Dumnezeu.

Bunica. N'are bunica pe nime 'n lume mai drag decât pe nepoțica ei. Și aceasta știe ce bunică plină de dragoste are. Odată i-a intrat prin minte să se îmbrace și ea ca bunica. A pus toate, până și ochelarii. Și cu ce plăcere se uită — deasupra lor!

LITERATURĂ și ARTE.

Societatea pentru fond de teatru român. Comitetul Societății a ținut joi la 10/22 april sedință în Brașov, luând parte președintele Iosif Vulvan, vicepreședintele Virgil Onițiu, casarul Valeriu Bologa, secretarul Vasile Goldiș. Casarul a raportat, că a încasat de la ultima sedință 1896 fl. Apoi s'a discutat și adoptat propunerea președintelui Iosif Vulvan, ca sub auspiciile comitetului să se publice un repertoriu de piese pentru diletanții noștri și cu lansarea întreprinderii

materiale să se însărețeze un editor. Librarul dl N. Ciurcu, căruia s'a făcut ofertul, a primit și astfel biblioteca teatrală va apăre în curând.

Biblioteca de popularizare. Au eșit de curând două numere 31 și 32 din aceasta publicațiune ce apare la Craiova, în editura librăriei Ralian și Samitca. Prima conține: „Don Juan” comedie în 5 acte, de Molière, cu portretul autorului și o schiță biografică, trad. de I. Hussar. A doua: „Poesii alese” de Al. Petofi, traduceri libere în versuri, de St. O. Iosif. Drept specimen iată una din aceste traduceri:

Olopotele trist vibrează.

Olopotele trist vibrează...

Dar pe cine 'nmormentează?

Cine-o fi! Il fericesc:

Nu mai e rob pământesc.

Chiar mi-l duc pe sub fereastă,

Plâng copii, plânge neveastă...

Cum nu zac eu în sicriu!

Nime nu m'ar plânge, știu...

O nouă foale în Oradea-Mare. A apărut în săptămâna trecută în Oradea-Mare o revistă nouă, intitulată „Foale Literară” editor și proprietar dl dr. W. Rudow, pentru redacție responsabilă dna Lucreția Rudow-Suciu. În cuvântul redacțional se spune, că scopul redacției este d'a întemeia o revistă, care, fiind ieftină, să poată străbate și în părțile care până acum nu pot fi părtașe la mișcarea literară a poporului român. Urâm succes.

Serbători

Directorul revistei noastre întorcându-se în mintele acestea de la București, anunțăm cu plăcere că a adus o bogată culegere de manuscrite inedite pentru foaia noastră.

Dnii George Coșbuc, Al. Vlahuță, Haralamb Gs. Leoca, Dulliu Zamfirescu, George Murnu, N. Radulescu-Niger și alți tineri poeți și scriitori, parte ne-au dat, parte ne-au promis scrieri noue.

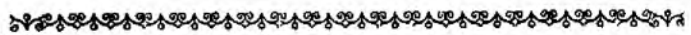
Distinsul nostru poet, dl George Coșbuc, premiat în sedința din urmă a Academiei Române, ne-a surprins cu o lucrare mai mare, pe care vom începe-o îndată în nr. viitor:

„P a r m e n o”

comedie în 5 acte de Publiu Terentius Africanus; traducere din limba latină, în versuri moderne și frumoase, cum numai Coșbuc știe să producă astăzi în literatura noastră.

Cu aceasta veste bună salutăm de serbători pe cititorii noștri, urându-le:

— Christos a înviat!

Călimdarul săptămânei.

Duminică Pașilor Ev. dela Ioan c. 1.

Ziua sept.	Călimdarul vechiu	Călimd. nou	Sorele.
Duminică 13	(+) Sântele Pași	25 Marcu Ev.	4 28/6 59
Luni 14	(+) Păr. Martin	26 Ezechia	4 26/7 0
Mărti 15	(+) SS. ap. Ar. și Trof.	27 Anastasiu	4 24/7 2
Mercuri 16	Cuv. Simeon	28 Vitalis	4 22/7 4
Joi 17	Mart. Agap.	29 Petrus	4 20/7 5
Vineri 18	Păr. Ioan	30 Eutropia	4 18/7 7
Sâmbătă 19	Cuv. Ioan Pustn	1 Maiu Mart. F.	4 16/7 9

Proprietar, redactor răspunzător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA PRINCIPALĂ 375A.)